

Information om KPI-KS

För information

Denna pm belyser skillnaderna i måtten KPI-KS och KPIF-KS så som de redovisades enligt den förra presentationen i KPI-nämnden (möte 249) och hur beräkningarna av måtten sedan faktiskt genomfördes.

INNEHÅLL

1	BAKGRUND	1
2	JUSTERING AV METOD JÄMFÖRT MED TIDIGARE REDOVISAD PLAN	2
2.1	INDEXERING AV STYCKSKATTER	2
2.2	AVGRÄNSNING.....	2
3	APPENDIX	4
3.1	A1: GRUNDLÄGGANDE BERÄKNINGSSÄTT	4
3.2	A2: LISTA MED RELEVANTA SKATTER 1980-2014	6

1 Bakgrund

SCB beräknar och publicerar två nya index, benämnda KPI-KS (KPI med konstant skatt) och KPIF-KS (KPI med fast ränta och konstant skatt) från 2014. Det grundläggande beräkningssättet följer tidigare metod av beräkningar av konstantsskatteindex som SCB beräknat på uppdrag åt Sveriges Riksbank. Beräkningen av skatte- och subventionsavdraget görs dock på ett annat sätt i KPI-KS och KPIF-KS jämfört med tidigare.

I beräkningen av skatte- och subventionsavdraget deflateras de nominella ändringarna i styckskatter med konsumentprisutvecklingen för motsvarande period. I KS-måtten konstanthålls därmed förhållandet mellan styckskattesatsens utveckling och KPI-korgens löpande värde.

2 Justering av metod jämfört med tidigare redovisad plan

2.1 Indexering av styckskatter

I den ursprungliga planen för beräkningen av KPI-KS föreslogs en uppdelning av ändringar av punktskatter beroende på om justeringen är kontinuerlig, dvs härstammar från en årlig framskrivning med KPI (indexering) eller diskret, dvs beror på något annat (politiskt beslutad ändring, regeländring mm). De effekter som beror av KPI-indexering skulle tillåtas påverka måtten KPI/ KPIF-KS medan effekterna från ytterligare ändringar i en skatt eller subvention, utöver KPI-förändringen, skulle konstanthållas i beräkningarna som vanligt, dvs som i tidigare konstantskatteindex från SCB.

Det framkom på det förra nämndmötet att det är principiellt och teoretiskt svårmotiverat att särskilja de kontinuerliga och diskreta justeringarna av styckskatterna. Det tillämpade alternativet är att rensa alla styckskatter med KPI som om de vore indexerade med KPI. Därmed blir behandlingen av styck- och värdeskatter mer lik varandra. Det finns dock fortfarande en skillnad i att inflationsjusteringen för en värdeskatt följer prisutvecklingen på enbart de berörda produkterna, medan den för en styckskatt följer den allmänna prisutvecklingen enligt KPI-talet. I den ursprungliga planen skulle rensningen av styckskatterna skett årsvis men i tillämpningen görs den månadsvis.

2.2 Avgränsning

I de slutliga beräkningarna av KPI-KS och KPIF-KS beslutades om en lämplig avgränsning av skatter och subventioner med endast liten skatteuppbörd eller motsvarande; dessa konstanthålls inte i beräkningarna då effekten från ändringarna är marginella.

Följande två avgränsningsregler avgör när en relevant skatt eller subvention ska hållas konstant:

- Skatter och subventioner med en uppbörd högre än 0,5% av den totala skatteuppbörden under ett aktuellt år tas i beaktning.
- Minst 95% av de relevanta skatterna ska alltid hållas konstanta, oavsett storleken på de enskilda skatterna och subventionerna.

I appendix 2 listas samtliga relevanta skatter och subventioner för KPI-KS och KPIF-KS, där anges också om de har inkluderats eller exkluderats i beräkningarna.

I tabell 1 nedan redovisas de preliminära resultaten för KPI-KS enligt den ursprungliga planen (redovisades inför nämndmöte 249) och de faktiska resultaten efter metodjusteringarna.

Tabell 1. – Genomsnittlig inflationstakt per år enligt den preliminära och faktiska beräkningen av KPI-KS och skillnaden mellan dessa

	<i>KPI-KS</i>	<i>Prel KPI-KS</i>	<i>Diff</i>
1988	5,7	5,3	0,4
1989	6,3	5,9	0,4
1990	8,2	7,5	0,7
1991	7,7	7	0,7
1992	3,7	3,5	0,2
1993	3	2,9	0,1
1994	2,2	2,1	0,1
1995	2,3	2,2	0,1
1996	1,2	1,3	-0,1
1997	0,1	0,1	0
1998	-0,4	-0,4	0
1999	0,9	0,8	0,1
2000	1	0,9	0,1
2001	2,6	2,5	0,1
2002	2,5	2,4	0,1
2003	1,8	1,8	0
2004	0,3	0,3	0
2005	0,4	0,4	0
2006	1,4	1,3	0,1
2007	2,2	2,2	0
2008	3,6	3,4	0,2
2009	-0,4	-0,3	-0,1
2010	1,4	1,3	0,1
2011	3	2,9	0,1
2012	1,2	1,3	-0,1
2013	-0,1	-0,2	0,1
(jan-sep)			

3 Appendix

3.1 A1: Grundläggande beräkningssätt

Nedan följer en översiktlig beskrivning om beräkningssättet.¹ Vid beräkningen av KPI- och KPIF-KS exkluderas effekten från ändrade indirekta skatter och subventioner (utom lönerelaterade indirekta skatter) från förändringen i KPI enligt:

$$\Delta KPI - KS = \Delta KPI - (\text{effekt från } \Delta Skatter - \text{effekt av } \Delta Subventioner)$$

$$\Delta KPIF - KS = \Delta KPIF - (\text{effekt från } \Delta Skatter - \text{effekt av } \Delta Subventioner)$$

Alla skatteförändringar antas i måtten få ett omedelbart och fullständigt genomslag på konsumentpriserna.

Det så kallade skatte- och subventionsavdraget beräknas genom att effekterna på konsumentpriserna av ändrade skatter och produktsubventioner summeras. Summan av dessa skatteeffekter dras bort från förändringen i konsumentpriserna. Därmed erhålls prisutvecklingen som om inga skatter hade ändrats för produkterna i KPI dvs KPI med konstant skatt.

Skatte- och subventionsavdraget görs för respektive länk i enlighet med KPI:s indexkonstruktion. Från och med 2005 (efter bytet av indexkonstruktion i KPI) innebär det att följande beräkning görs för den avslutande Laspeyres-länken, den s.k. år-till-månadslänken (i det följande beskrivs endast KPI-KS fastän samma också gäller för KPIF-KS):

$$KPI - KS_{2012}^{2014, jan} = KPI_{2012}^{2014, jan} - \sum_{k \in S \& S} W_k^{2012} \times I_{k, 2012}^{2014, jan}$$

Där $KPI_{2012}^{2014, jan}$ är år-till-månadslänken för hela KPI, k är en specifik skatt eller subvention och $S \& S$ är mängden av relevanta skatter och subventioner. $I_{k, 2012}^{2014, jan}$ är ett index som uttrycker en skatt eller subventions förändring från basperioden 2012 till jämförelseperioden januari 2014. Vikten för respektive skatt och subvention beräknas genom:

$$W_k^{2012} = \frac{U_k^{2012}}{\sum_g U_g^{2012}}$$

¹ Information med utförliga beskrivningar finns i följande dokument (tillgängliga via www.scb.se/PR0101):

Promemoria ”Förbättrad KPI-konstruktion från januari 2005: Teknisk beskrivning”, av M. Ribe från 2004-05-05

Promemoria ”KPI-KS (KPI med konstant skatt) och KPIF-KS (KPI med fast ränta och konstant skatt)”, av Peter Nilsson från 2014-02-18

Möte 249, 2013-10-24. Underlag pm. ”NPI och KPI-KS (KPI med konstant skatt)”

Där U_k^{2012} är en estimerad budgetintäkt för respektive skatt eller subvention för angivet år. $\sum_g U_g^{2012}$ är hela budgetbeloppet i KPI. På motsvarande sätt beräknas Walsh-länken (den s.k. år-till-årlänken) till:

$$KPI - KS_{2011}^{2012} = KPI_{2011}^{2012} - \sum_{k \in S \& S} W_k^{2011/2012} \times I_{k2011}^{2012}$$

I beräkningen av Walsh-vikter används budgetintäkter för två år och även ett skatteindex för respektive skatt och subvention, enligt nedan:

$$W_k^{2011/2012} = \frac{\sqrt{U_k^{2011} \times U_k^{2012} / I_{k2011}^{2012}}}{\sum_g \sqrt{U_g^{2011} \times U_g^{2012} / KPI_{g2011}^{2012}}}$$

Beräkning av skatte- och subventionsavdraget

I en inflationsekonomi då priserna stiger över tiden faller också en styckskatts andel av konsumentpriset över tiden. Exempel på styckskatter är energi-, alkohol- och vissa tobaksskatter. Skattesatserna är givna i kronor per enhet av varan eller tjänsten, dvs. kr/kWh, kr/liter, kr/gram etc. För att bevara skattens andel av priset över tiden indexeras därför många av Sveriges styckskatter årligen med KPI. En värdeskatt, med skattesats given i procent av konsumentpriset, justeras däremot automatiskt i takt med prisutvecklingen på de produkter som skatten belastar.

Den tillämpade principen i KPI-KS och KPIF-KS är att justera för ändringarna i en styckskatt som avviker från den generella prisutvecklingen, dvs skatten anses inte ha ändrats i och med den årliga indexeringen med KPI-utvecklingen. Endast ändringar utöver denna reala justering dvs *reella* ändringar justeras för. Principen kan sägas innebära en beräkning av KPI med konstant skatt i reala kronor. Därmed blir behandlingen av stycksskatter och värdeskatter i någon mån mer lik varandra. Det finns dock fortfarande en skillnad i att inflationsjusteringen för en värdeskatt följer prisutvecklingen på enbart de berörda produkterna, medan den för en styckskatt följer den allmänna prisutvecklingen enligt KPI-talet.

I beräkningen av KPI-KS och KPIF-KS deflateras de nominella ändringarna i styckskatter med konsumentprisutvecklingen för motsvarande period. I KS-måtten konstanthålls därmed förhållandet mellan styckskattesatsens utveckling och KPI-korgens löpande värde.

3.2 A2: Lista med relevanta skatter 1980-2014

Styckskatter inkluderade (där också reell skatteförändring beräknats)

Energiskatter/bensinskatter

- Bensin (ursprunglig) jan 1980 - jan 1985
- Bensin jan 1980 - dec 1994
- Bensin (tidigare kallad bensinskatt) jan 1995 - 2013
- Andra oljeprodukter/bränslen jan 1980 - 2013
- Elkraft jan 1980 - 2013
- Diesel jan 1996 - 2013

Koldioxidskatt

- Bensin jan 1991 - 2013
- Andra oljeprodukter/bränslen jan 1991 - 2013
- Diesel jan 1996 - 2013

Skatt på alkohol och tobak

- Tobaksskatt jan 1980 - 2013
- Skatt på öl (malt och läskedrycker) jan 1980 - 2013
- Spritdrycker jan 1980 - 2013
- Vin jan 1980 - 2013

Vägfrafikskatt

- Försäljningsskatt på motorfordon jan 1980 -jan 2001
- Trängselskatter 2006 - 2013

Särskild beredskapsavgift/Särskild skatt för oljeprodukter och kol

- Andra oljeprodukter jan 1980 - jan 1991
- Bensin jan 1980 - jan 1991

Styckskatter exkluderade

Energiskatt

- Elabonmentavgift
- Elberedskapsavgift
- Alkylatbensin
- Stadsgas

Miljöskatt

- Skatt på naturgrus
- Skatt på flygtrafik
- Skatt på avfall

Svavelskatt

- Andra oljeprodukter

Vägfrafikskatt

- Broskatt (Svinesundsbron)

Övriga skatter

- Skatt på choklad och konfektyr
- Skatt på videobandspelare
- Avgift på vissa dryckesförpackningar
- Skatt på kassetband
- Skatt på tekniska preparat
- Skatt på vissa resor
- Skatt på nyhetstidningar, prenumerationer

Värdeskatter inkluderade

Vägtrafikskatt

- Skatt på trafikförsäkringspremier

Fastighetsskatt

- Egnahem

Subventioner

- Investeringsbidrag av permanentbostäder
- ROT, egnahem
- Extra statligt stöd till bostäder (EH)
- Miljöbilspremie
- Tillfälligt investeringsbidrag för bostäder (EH)
- Egnahem, indirekt konsumtion
- Skattelättnad för hushållsnära tjänster

Mervärdeskatt

• Egnahem, vatten & avlopp • Egnahem, renhållning • Egnahem, kapitalförslitning • Egnahem, rep. tjänster • Egnahem, sotning • Andra oljeprodukter • Elkraft • Hushållsgas • Bensin • Kontrollbesiktning • Järnväg • Inrikesflyg • Livsmedel • Nyhetstidningar, lösnummer • Vinstmarginal för paketresor inom EU • Biobiljetter • Utbildning • Teater etc. • Båtresor	• Lokaltrafik • Tele • Dans • Garage • Hårvård • Taxi • Begravnings tjänster • Camping • "Turistmoms", brevmoms • Elabonmentavgift • Kollektiva transporter • Djurparker • Böcker & tidskrifter • Kommunal parkering • Restaurang och catering exklusive alkohol • Förtäring utom hemmet, hotellvistelser mm • Motion

Värdeskatter exkluderade

Mervärdeskatt

- Skidlift